

До
Министерство за економија
Ул. Јуриј Гагарин бр. 15
Скопје

До
Регулаторна комисија за енергетика
Ул. Македонија бр. 25, палата Лазар Поп Трајков, 6-ти кат
Скопје

Бр. 01-46/24
05.01.2024
Скопје, 05.01.2024

Предмет: Забелешки на ОКТА АД Скопје на предлог Законот за енергетика и предлог Законот за обновливи извори на енергија

Почитувани,

Во врска со објавените Предлог Закон за енергетика и Предлог Закон за обновливи извори на енергија, достапни за јавноста на ЕНЕР и во Министерството за економија, Ве известуваме дека ОКТА АД Скопје, како носител на лиценци за повеќе енергетски дејности регулирани со овие закони (трговија на големо со нафтени деривати, производство на горива за транспорт со мешање на фосилни горива со биогорива, производство на електрична енергија, снабдување со електрична енергија, трговија со природен гас итн.), би сакала да го сподели својот став за решенијата дефинирани во предлог законите, пред јавната расправа и отворената дискусија помеѓу бизнис секторот и претставниците на надлежните државни органи најавена за 10.01.2024 година.

Како што е елаборирано во „Нацрт извештај за проценка на влијанието на предлог законот за енергетика“, главни причини за предлагање на новиот закон за енергетика се:

1. Консолидација со дел од законодавството на ЕУ (Директива 2019/944 за заеднички правила за внатрешниот пазар на електрична енергија, Директива 2019/943 за внатрешниот пазар на електрична енергија, Директива 2019/941 за подготвеност за справување со ризици во електроенергетскиот сектор и Директива 2019/942 за основање Агенција на Европската Унија за соработка на регулаторите за енергетика) и
2. Создавање дополнителни одредби или измена на постоечки, кон решенија кои можат да одговорат на потребите и трендовите во глобалниот и домашниот енергетски сектор а кои ги надминуваат постоечките решенија предвидени со важечкиот Закон за енергетика (донесен во 2018 година и дополнет во 2019 година и 2022).

Силно ги поддржуваме напорите на Република Северна Македонија да се усогласи со сите обврски кои произлегуваат од Договорот со Енергетската заедница, особено процесот на транспонирање на „Пакетот за чиста енергија“ на ЕУ преку релевантни прилагодувања на националното законодавство. Во оваа насока, очекуваме на јавната расправа најавена за 10.01.2024 година непосредно да ја слушнеме елаборацијата на решенијата транспонирани во предлог законот за енергетика и предлог законот за обновливи извори на енергија, а по кои дополнително ќе се изјасниме за нашите позиции.

Со оглед на тоа што неколку одредби во предлог законот за енергетика се фокусирани на решенија кои треба да ги следат потребите и трендовите на специфичните енергетски сектори (меѓународен и домашен), го споделуваме нашиот став во однос на опцијата трговецот да ги користи оперативните резерви на нафтените деривати предвидено во член 242 во предлог законот за енергетика.

Идентична одредба со која е дефинирано користењето на оперативните резерви на нафтени деривати има, како во важечкиот Закон за енергетика така и во предлог законот за енергетика. Поточно, уредено е дека, цитираме, „Во случај на потешкотии во снабдувањето и одредени технички проблеми, Владата, на барање на Министерството, со одлука може да дозволи користење на оперативните резерви од став (3) на овој член.“

Според нашето разбирање, „оперативните резерви“ треба да го поддржуваат непреченото работење на трговецот, во случај на потешкотии во снабдувањето или во случај на одредени технички проблеми што може да се појават. Во реалноста, кога ќе се појават потешкотии во снабдувањето или технички проблеми, само непосредна реакција која ќе овозможи користење на „оперативните резерви“ може да обезбеди непречено работење на трговецот. Имајќи го предвид механизмот/решението што е предвидено во Законот за енергетика (постојниот Закон и Предлогот), Владата и Министерството за економија мора да бидат вклучени, а во кој случај мора да следи конкретна писмена комуникација и процес на одлучување, без сигурност дека на крајот, трговецот ќе добие позитивен одговор со одобрение за користење на оперативните резерви. Така, овие неизвесности ги спречуваат трговците навремено да одговорат на потребите на пазарот што се очекува да доведе до привремено нарушување на пазарот и недостиг на количини во периодот на прекилот.

Со оглед на тоа што трговците се обврзани да чуваат оперативни резерви а исполнувањето на оваа обврска го контролира и следи Регулаторната комисија за енергетика (РКЕ), а со цел да се спречи евентуален прекин на снабдувањето поради прекин во работењето на трговците, предлагаме, процес кој ќе овозможи користење на „оперативните резерви“ каде што трговецот ќе биде обврзан, само писмено да ја извести РКЕ за евентуална потреба од користење на оперативните резерви, образложувајќи ги во оваа комуникација, причините за нивното користење и очекуваното време за нивно враќање на потребното ниво. Со овој процес, трговците ќе имаат флексибилност да интервенираат секогаш кога ќе имаат потреба да ги користат оперативните резерви, при што РКЕ ќе има увид во нивното користење, со добивање на писмените информации од трговецот. Со оглед на тоа што оперативните резерви се пресметуваат секоја година врз основа на продадените количини во претходната година, за предложениот начин за нивно користење, трговецот ќе има обврска на почетокот на секоја година (01 јануари) да ги има на залиха оперативните резерви пресметани за конкретната година.

Го потврдуваме нашето активно учество во постапката за унапредување на предлог законот за енергетика што во оваа прилика го изразуваме преку овој допис, и очекуваме на 10.01.2024 година да разговараме непосредно со овластените претставници од вклучените државни органи за сите прашања што ќе произлезат од нашата иницијатива за измени на предложените, Закон за енергетика и Закон за обновливи извори на енергија.

Со почит,

Димитриос Пасхос

Главен извршен директор

